

PRACE NAUKOWE

**Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu**

Finanse publiczne w warunkach akcesji do Unii Europejskiej

Redaktor naukowy
Leszek Patrzalek

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu
Wrocław 2006

Komitet Redakcyjny

*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Jan Lichtarski, Zdzisław Pisz,
Waldemar Podgórski, Wanda Ronka-Chmielowiec, Jan Skalik, Stanisław Urban*

Recenzenci

Ewa Bogacka-Kisiel, Emilia Denek, Krystyna Piotrowska-Marczak

Redaktor Wydawnictwa

Halina Kocur

Korektor

Barbara Cibis, Barbara Łopusiewicz

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Wrocław 2006

PL ISSN 0324-8445

Druk i oprawa: Zakład Graficzny AE we Wrocławiu. Zam. 97/2007

Spis treści

Słowo wstępne	11

CZĘŚĆ 1

PODSTAWOWE PROBLEMY FINANSÓW PUBLICZNYCH W WARUNKACH AKCESJI POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Beata Filipiak – <i>Corporate governance</i> w sektorze publicznym – idea czy rzeczywistość	15
Krystyna Kietlińska – Rola instytucji gospodarki społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych	26
Dorota Korenik – Ryzyko w sektorze finansów publicznych ze szczególnym uwzględnieniem finansów samorządowych – kwestie wybrane	40
Magdalena Ziolo – Zarządzanie procesowe w organizacjach publicznych	52
Sławomira Kańduła – Finansowanie działań promocyjnych jednostek samorządowych ze środków europejskich	60
Arkadiusz Babczuk – Prospektywne mierniki nierównowagi finansów publicznych – <i>generational accounting</i>	73
Małgorzata Gorzałczyńska-Koczkodaj – Rola administracji rządowej i samorządowej w pozyskiwaniu i wykorzystywaniu środków z Unii Europejskiej	85
Dorota Burzyńska – Finansowanie zobowiązań akcesyjnych Polski w zakresie ochrony środowiska	93
Marta Nagel – Przedsiębiorstwa jako beneficjenci wsparcia z funduszy strukturalnych w latach 2004-2006	103
Przemysław Siudak – Powstanie i ewolucja polskiego prawa dotyczącego pomocy publicznej dla przedsiębiorców	118
Dagmara Hajdys – Partnerstwo publiczno-prywatne – zarys problemu	133
Marta Maciejasz-Świątkiewicz – Wykorzystanie modeli partnerstwa publiczno-prywatnego w procesie finansowania mieszkalnictwa	143
Dominika Hadro – Sekurytyzacja w sektorze publicznym	151
Jan Borowiec – Polityka budżetowa Polski a Unia Gospodarcza i Walutowa	158

CZĘŚĆ 2

SYSTEM PODATKOWY

Teresa Famulska – Podatek VAT w warunkach akcesji Polski do Unii Europejskiej	171
Maria Jastrzębska – Kryteria fiskalne konwergencji i szanse ich spełnienia przez Polskę	180
Marzena Breza – Konwergencja fiskalna a członkostwo w Unii Europejskiej oraz w Unii Gospodarczej i Walutowej	190
Jacek Uchman – Neutralność podatkowa importu i eksportu kapitału a harmonizacja podatku dochodowego od osób prawnych	200
Artur Walasik – Ekonomiczne i prawne aspekty podziału władztwa podatkowego między państwo i władze lokalne	208
Krzysztof Biernacki – Ryzyko podatkowe w Polsce dwa lata po akcesji do Unii Europejskiej – kierunki zmian	220

CZĘŚĆ 3

FINANSE PODSEKTORA SAMORZĄDOWEGO W SYSTEMIE FINANSÓW PUBLICZNYCH

Maria Kosek-Wojnar – Skutki kasowej i memoriałowej zasady ewidencjonowania budżetu jednostek samorządu terytorialnego	231
Krzysztof Gałuszka – Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na administrację publiczną	239
Marzanna Poniatowicz – Nieruchomość jako źródło lokalnych dochodów publicznych	250
Agnieszka Alińska – Samodzielność finansowa polskich samorządów na tle krajów Unii Europejskiej	263
Janina Kotlińska – Przepływy finansowe między gminą a bankiem – na przykładzie Poznania	273
Marek Dylewski – Zarządzanie ryzykiem w przedsięwzięciach inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego	282
Magdalena Ślebocka – Zróżnicowanie dochodów budżetów województw samorządowych z tytułu udziałów z podatków stanowiących dochód budżetu państwa w latach 1999-2004	292
Agnieszka Wasylik – Jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjent środków z Unii Europejskiej	310
Jarosław Olejniczak – Uzupełnianie dochodów jednostek samorządu terytorialnego środkami z budżetu państwa w krajach europejskich – wybrane problemy	320

Katarzyna Smolny – Obligacje samorządowe jako źródło dodatkowych środków finansowych wspomagających absorpcję środków funduszy przez podsektor finansów samorządowych	332
Małgorzata Dybał – Kierunki i stopień wykorzystania funduszy unijnych jako źródła finansowania polityki rozwoju regionalnego – na przykładzie Dolnego Śląska	343
Katarzyna Maj – Kryteria racjonalizacji wydatków oświatowych	361
Ewa Gońda – Finansowanie gminnego szkolnictwa obowiązkowego z bez-zwrotnych źródeł pozabudżetowych	373
Hanna Kociemska – Konsolidacja obszarów działalności bankowej i ubezpieczeniowej po wejściu Polski do Unii Europejskiej a możliwość funkcjonowania „organizacji <i>bancassurance</i> ” na rynku finansowej obsługi jednostek samorządu terytorialnego	386
Jarosław Marczak – Ustrój i gospodarka samorządu terytorialnego w Hiszpanii z perspektywy 25 lat doświadczeń	400

CZĘŚĆ 4

PODSEKTOR UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH W SYSTEMIE FINANSÓW PUBLICZNYCH

Maria Węgrzyn – Publiczna pomoc dla polskich placówek medycznych	421
Bernadeta Baran – Wpływ reformy emerytalnej na kształtowanie się wielkości długu publicznego oraz deficytu sektora finansów publicznych w Polsce	431
Marzena Woźniak-Ciosk – Podleganie ubezpieczeniu społecznemu w świetle zasad wspólnotowej koordynacji	442
Monika Kielbasa – Struktura rynku prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych w Unii Europejskiej	458
Sebastian Susmarski, Jerzy Gwizdała – Efektywność gospodarki finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej	469

Summaries

PART 1

BASIC PROBLEMS OF PUBLIC FUNDS IN THE CONDITIONS OF THE ACCESSION OF POLAND TO THE EUROPEAN UNION

Beata Filipiak – Corporate Governance in Public Sector – Idea or Reality	25
Krystyna Kietlińska – Role of Social Institutions in Solving Social Problems	39

Dorota Korenik – Risk of the Public Sector Especially Local Self-governmental Sector – Selected Questions	51
Magdalena Ziolo – Business Process Reengineering in the Public Entities ...	59
Sławomira Kańduła – Financing of Self-government Units' Promotion Activity from European Means	72
Arkadiusz Babczuk – Prospective Measures of Fiscal Imbalance – Generational Accounting	84
Małgorzata Gorzałczyńska-Koczkodaj – Role of Governmental and Self-governmental Administration in Applying and Spending for European Union Funds	92
Dorota Burzyńska – Financing of Access Obligations in the Field of Environment Protection	102
Marta Nagel – Enterprises as Beneficiaries of Structural Funds between 2004 and 2006	117
Przemysław Siudak – Creation and Evolution of Polish Law Concerning State Aid for Entrepreneurs	132
Dagmara Hajdys – The Selected Issues Found in the Frames of Public and Private Partnerships	142
Marta Maciejasz-Świątkiewicz – Public-Private Partnership Models and Their Usage in Housing Financing Process	150
Dominika Hadro – Securitisation in Public Sector	157
Jan Borowiec – Fiscal Policy in Poland vs. The European Monetary Union	168

PART 2

FISCAL SYSTEM

Teresa Famulska – VAT in Poland and the European Union Accession	179
Maria Jastrzębska – Fiscal Convergence Criteria and the Chance of Meeting Them by Poland	198
Marzena Breza – Fiscal Convergence and a Membership in the European Union and the European Monetary Union	199
Jacek Uchman – Tax Neutrality of Import and Export of Capital and Harmonisation of Corporate Tax	207
Artur Walasik – Economic and Legal Aspects of Tax Power Allocation Between Central and Local Authorities	219
Krzysztof Biernacki – Trends in Polish Tax Risk after Two Years of European Union Membership	228

PART 3
**SELF-GOVERNMENT SUBSECTOR FINANCE
IN THE SYSTEM OF PUBLIC FUNDS**

Maria Kosek-Wojnar – The Consequences of Cash and Accrual Basis Accounting of Recording Budget of Local Government Units	238
Krzysztof Gałuszka – Budget Expenditures of Local Governments on Public Administration	249
Marzanna Poniatowicz – Real Estates as a Source of Local Government's Incomes	262
Agnieszka Alińska – Financial Independence of the Polish Local Governments Compared to the EU Countries	272
Janina Kotlińska – Cash Flow between a Municipality and a Bank – Poznan Case Study	281
Marek Dylewski – Risk Management in Investment Activities in Local Government Sector	291
Magdalena Ślebocka – Income Diversification of Province's Budget Coming from Participation in Income from State Taxes between 1999 and 2004 .	309
Agnieszka Wasyluk – Entities of Territorial Self-government as Beneficiaries of the EU Funds	319
Jarosław Olejniczak – Intergovernmental Grants between Central and Local Self-government in EU Countries – Main Problems	331
Katarzyna Smolny – Municipal Bonds as Sources of Additional Financial Resources Supporting Absorption of Funds Resources by Self-government Finance Sector	342
Małgorzata Dybał – The European Union Funds Implementation as a Financing Source of Regional Development Policy – the Lower Silesia Province Case Study	360
Katarzyna Maj – Criteria of Rationalization of Educational Expenses	372
Ewa Gońda – Financing of the Communal Compulsory Education from Non-returnable Non-budgetary Sources	385
Hanna Kociemska – Banking and Insurance Operation and its Consolidation on the Basis of Poland's Entry into the EU. The Possibility of Functioning of a Bancassurance Organization in the Financial Service Market for Local Governments	399
Jarosław Marczak – The System and Economy of Local Government in Spain from the Perspective of 25 Years	416

PART 4
**SUBSECTOR OF SOCIAL INSURANCE
IN THE SYSTEM OF PUBLIC FUNDS**

Maria Węgrzyn – The Public Support for Polish Health Care Institutions	430
Bernadeta Baran – The Impact of Pension Reform in Poland on Shaping the General Government Deficit and the Public Debt	441
Marzena Woźniak-Ciosk – Social Insurance and EU Co-ordination Rules	457
Monika Kielbasa – Market Structure of VHI in the European Union	468
Sebastian Susmarski, Jerzy Gwizdała – Efficiency of Financial Economy of SPZOK (Public Health Care Self-Units)	477

Słowo wstępne

Dyskusja na temat finansów publicznych, w kontekście wielorakich uwarunkowań i wyzwań związanych z niedawną akcesją Polski do Unii Europejskiej, budzi zainteresowanie i jest konieczna szczególnie w obliczu narastających problemów związanych z funkcjonowaniem sektora finansów publicznych. Prezentowana publikacja, będąca oryginalnym opracowaniem monograficznym powstałym na podstawie dorobku przedmiotowego konferencji zorganizowanej w maju 2006 r. przez Katedrę Finansów Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, w zamierzeniu autorów ma stanowić głos przedstawicieli nauk ekonomicznych w dyskusji na temat aktualnych problemów sektora finansów publicznych w Polsce.

W publikacji wyodrębniono cztery części. Część pierwsza, zatytułowana „Podstawowe problemy finansów publicznych w warunkach akcesji Polski do Unii Europejskiej”, zawiera opracowania dwojakiego rodzaju. Po pierwsze, są to prace o charakterze ogólnoteoretycznym, poświęcone zasadom i warunkom wprowadzania zmian w sektorze publicznym, które przyczyniłyby się do wzrostu efektywności wykorzystania publicznych zasobów finansowych i do szerszego wprowadzania rynkowych reguł wykonania zadań publicznych z zachowaniem zasad przejrzystości i kontroli społecznej. Po drugie, są tu opracowania wiążące się z problematyką funduszy pomocowych Unii Europejskiej. W tym nurcie tematycznym mieszczą się prace dotyczące roli administracji rządowej i samorządowej w pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej, zasad udzielania przedsiębiorstwom wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych czy też finansowania ze środków europejskich działań promocyjnych instytucji sektora finansów publicznych.

Zagadnienia związane z funkcjonowaniem systemu podatkowego w Polsce w warunkach zachodzących procesów ujednolicania prawa podatkowego wewnątrz Unii Europejskiej są omawiane w części drugiej, zatytułowanej „System podatkowy”. Opracowania te zawierają analizę i ocenę niektórych elementów konstrukcji podatku VAT i podatku dochodowego od osób prawnych z punktu widzenia stopnia ich dostosowania do standardów unijnych, ocenę wpływu akcesji na kształtowanie się ryzyka podatkowego dla przedsiębiorców w Polsce czy też charakterystykę modeli podziału władztwa podatkowego między państwo i władze lokalne.

Problematyce finansów samorządu terytorialnego poświęcona jest część trzecia, zatytułowana „Finanse podsektora samorządowego w systemie finansów publicznych”. W tej części przybliżone zostały skutki, jakie wywołuje dla ewidencjonowania budżetu jednostki samorządu terytorialnego przyjęcie metody kasowej i

memoriałowej, a także problemy samodzielności finansowej polskich samorządów na tle krajów Unii Europejskiej. Rozważania wielu autorów w tej części koncentrują się na zagadnieniach zasobności dochodowej budżetów samorządowych, problemach związanych z wykorzystaniem przez organy samorządu lokalnego nowych produktów oferowanych przez rynek finansowy oraz problemach dotyczących form, skali i zasad subwencjonowania i dotowania budżetów samorządowych.

Ostatnia, czwarta część, zatytułowana „Podsektor ubezpieczeń społecznych w systemie finansów publicznych”, poświęcona jest wybranym aktualnym problemom finansowania samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz funkcjonowania systemu emerytalnego.

Za podjęcie trudu recenzji publikowanych w niniejszym opracowaniu artykułów pragniemy złożyć gorące podziękowania: Profesor Krystynie Piotrowskiej-Marczak z Uniwersytetu Łódzkiego, Profesor Emilii Denek z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu oraz profesor Ewie Bogackiej-Kisiel z Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.

Jednocześnie wyrażamy nadzieję, że rozważania podjęte w niniejszej publikacji wzbogacą dyskusję na temat kierunków i warunków przeprowadzenia dalszych istotnych zmian w systemie finansów publicznych w Polsce.

Leszek Patrzalek